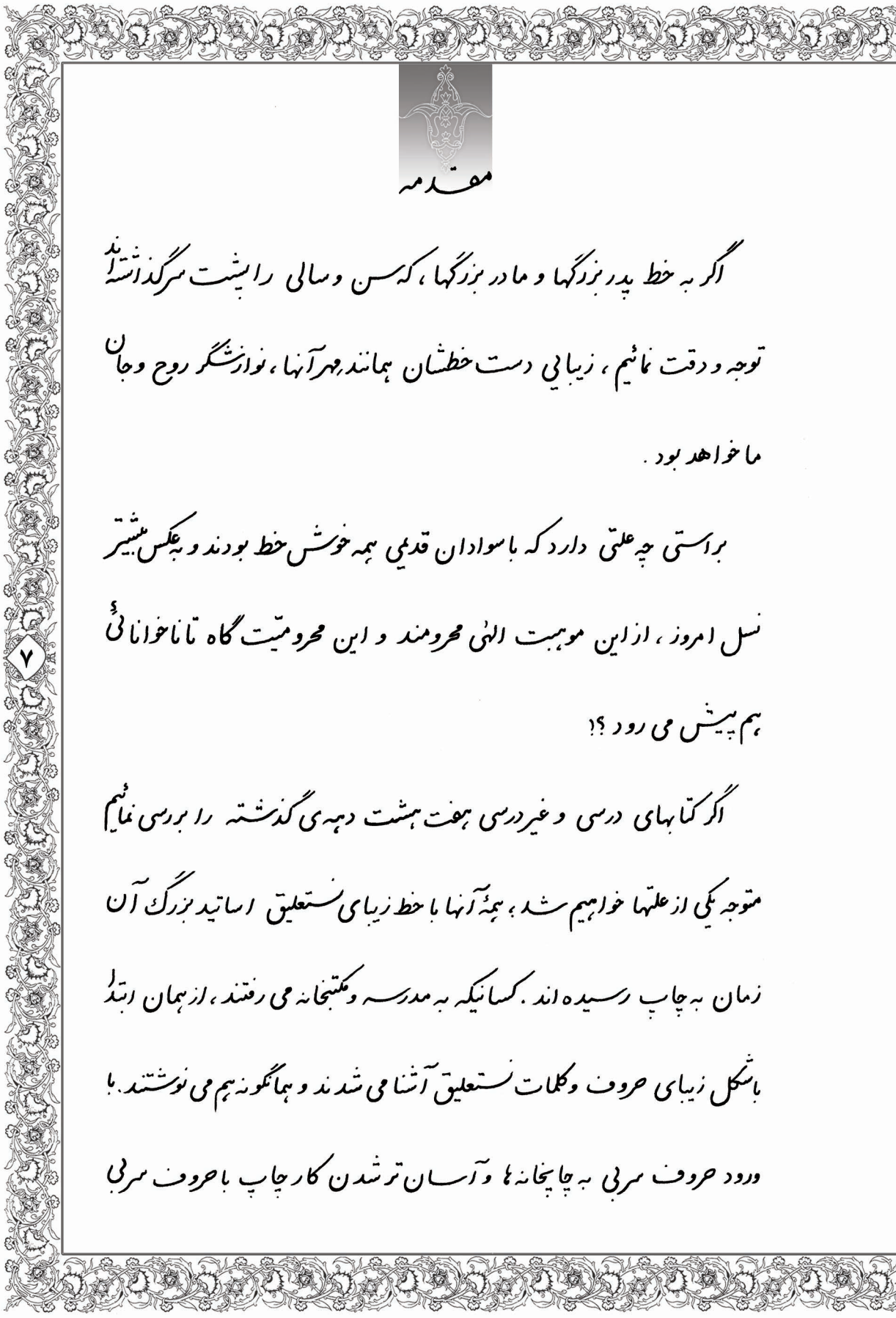

مقدمه

اگر به خط پدر بزرگها و مادر بزرگها، که سن و سالی را پشت سر گذاشته‌اند
توجه و دقت نائیم، زیبایی دست خطشان همانند مهر آنها، نوازشگر روح و جان
ما خواهد بود.

براستی چه علتی دارد که با سوادان قدیمی همه خوش خط بودند و بعکس بیشتر
نسل امروز، از این موهبت الهی محرومند و این محرومیت گاه تا ناخوانائی
هم پیش می‌رود؟

اگر کتابهای درسی و غیر درسی هفت هشت دهه‌ی گذشته را بررسی نمایم
متوجه می‌شوم که از علتهای خواهم شد، همه آنها با حفظ زیبای نستعلیق اساتید بزرگ آن
زمان به چاپ رسیده‌اند. کسانی که به مدرسه و مکتبخانه می‌رفتند، از همان ابتدا
با شکل زیبای حروف و کلمات نستعلیق آشنا می‌شدند و به‌این‌گونه هم می‌نوشتند. با
ورود حروف سریبی به چاپخانه‌ها و آسان‌تر شدن کار چاپ با حروف سریبی

برگرفته از خط « نسخ » - آنهم به شکلی هندی و خشک - کم کم کتابهای درسی و غیر درسی، روزنامه ها و نشریات و تمامی اوراق اداری و ... با شکلی نازیبا به چاپ رسید و چشم و دست، روز به روز به ساختار جدید عادت کرد. این مسئله تا آنجایش رفت که، بعضی نه تنها خط زیبای نستعلیق را نمی توانستند بنویسند، حتی در خواندن - به ویژه شکسته نستعلیق - نیز دچار مشکل گردیده اند.

هر چند آموزش و پرورش مدتی است کتابهای فارسی را به شیوه ی نستعلیق به چاپ می رساند و نقطه ی امیدی است، اما کافی نیست، چرا که بقیه ی کتابها همچنان همان مشکل را تکرار می نمایند. انتظار میرود علاوه بر کتابهای درسی، نشریات و ... با توجه به امکان تایپ فونت « نستعلیق و شکسته نستعلیق » در نرم افزارهای رایانه ای به برطرف نمودن این معضل کمک نمایند.

از دیگر عوامل بد خطی نسل کنونی، می توان به اختصار به موارد زیر اشاره نمود:

۱. آموزگاران و معلمان که خود خط زیبایی ندارند و آنرا به دانش آموزان هم منتقل

می نمایند. ۲. وسایل نوشتاری کنونی (روان نویس، خودکار و...) که برای

تمرین دانش آموزان ابتدایی چندان مناسب نیستند. ۳. توجه ناکافی به درس

هنر و خوشنویسی در مدارس و...

به هر حال «بدخطی» گریبان بسیاری را گرفته و راهی جز برطرف نمودن

آن نیست. اینجانب بر حسب وظیفه می معلمی خود، این مجموعه را که حاصل تجربیات

سالها تدریس، برای دانش آموزان، دانشجویان، هنرجویان و آموزگاران

محترمی است - که نقاط قوت و ضعف شیوه ی آموزش خود را در بدو تدریس

و آموزش، از عملکرد و نتایج کار آنها آموختم - تقدیم می دارم

امید دارم، اساتید محترم و اهل فن، از راهنماییهای خود بی نصیب نگذارند.

برگ سبز نیست تحفه ی درویش ...

مهدی غنی پارسا ۱۳۸۹

فهرست

مقدمه ۷

مهمترین نکات در زبان‌نویسی

الف: پیش از شروع تمرین ۱۲

ب: در هنگام تمرین ۱۴

بخش ۱

ترکیب حروف ۲۷

بخش ۲

ترکیب کلمات ۵۰

بخش ۳

ترکیب سطرها ۶۹

بخش ۴

تمرین‌های شناسایی و تعلق تحریری ۸۷

هم ترین نکات در هنگام تمرین

ب ۳- کشیده نوشتن حروف و کلمات : هرگاه حرف

و کلمات، در جهت افقی و امتداد یافته نوشته شوند «کشیده»

گفته می شود.

استفاده از حروف و کلمات کشیده، باعث می شود،

از کینواختی خارج شده و از شلوغی آن کاسته شود و همچنین

زیبا تر جلوه نماید.

- یادآوری : استفاده از حروف و کلمات کشیده

«در هر سطر، تابع مقرراتی به شرح زیر است :

الف - قالبهای کشیده : ۱- حروف «ب پ

ت ث ف ک گ» به جهت اینکه خود به صورت افقی

نوشته می شوند، به عنوان نیم کشیده، محسوب می شوند و

برای تبدیل آنها به کشیده کامل، باید دو برابر نوشته شوند

هم ترین نکات در هنگام تمرین

تا به شکل یک کشیده در آیند (اگر دو حرف نیم کشیده»
سطر به خصوص کنار هم - باشد، می توان به عنوان یک کشیده
به حساب آورد؛ چنانکه دست بدست آمده ست ملک با
لازم به یاد آوری است که در خط «تعلیق» با قلم نی،
کشیده های یاد شده به عنوان اصلی ترین کشیده محسوب
می شوند، اما توصیه می شود در «تعلیق تحریری» کمتر استفاد
شود، چرا که ضخامت کم و طول زیاد افقی، زیبایی چندانی
در خط تحریری ندارد. به همین دلیل در این کتاب از این قالب
کشیده (ش ف ک) کمتر استفاده گردیده است.
۲- حروف «س ش س» را نیز می توان به
صورت کشیده نوشت. سایر حروف را به تنهایی نمی توان
کشیده نوشت و باید برای این کار، به حروف دیگری متصل

«دیساجہ»

مَنّتِ خدای را عسّر و حلّ که طاعتش موجب قربت است و شکر
اندرش فریدِ نعمت، ہر نفسی کہ فرو میرود مُدِ حیات است و چون بُو
می آید مفرّجِ ذاتِ پس در ہر نفسی دو نعمت موجود است و ہر نعمتی
شکری واجب.

از دست و زبان کہ برآید کز عہدہ ی شکرش بدرآید

«اعملوا لّی داود شکرًا و قلیل من عبادی اشکرو»

بارانِ رحمتِ بی حسابش ہمہ جا رسیدہ و خوانِ نعمتِ بی ریش
ہمہ جا کشیدہ.

بندہ ہمان کہ ز تقصیر خویش عذر بہ در گاہِ خدای آورد

ور نہ سزاوارِ خداوندش کس نتواند کہ بجای آورد

از گلستانِ سعدی شیراز

مُرْتَبَعًا

۱ سایه خورشید سواران طلب

دندان اول و دوم

اندکی تیز و دندان سوم

به صورت قوس می آید

۲ سایه خورشید سواران طلب

۳ سایه خورشید سواران طلب

مُخَوَّ

همانند بخ، در کله درخت

۴ سایه خورشید سواران طلب

دندان چهارم

۵ سایه خورشید سواران طلب

تَتَو

هر سه دندان تیز

و دوم و سوم کوتاه است

۶ سایه خورشید سواران طلب